

De vrouw die zich verslikte in haar ondergoed (en andere onwaarschijnlijkheden)

GREET JACOBS & SALOME MOOIJ / DE MAAN

Laat de verbeelding maar spreken

Lotte Ogiers Gezien op 29 december 2023 Bronks, Brussel

© Diego Franssens

‘De vrouw die zich verslikte in haar ondergoed (en andere onwaarschijnlijkheden)’ is de laatste voorstelling die ik dit jaar zal zien. Ze begint met een opgenomen kinderstem die langzaam aftelt van tien naar nul. De vijfjarigen in BRONKS denken nog niet aan morgen, laat staan aan het nieuwe jaar dat overmorgen begint. Nu, hier, de volle aandacht op actrices Greet Jacobs en Salomé Mooij die in hun voorstelling niet zelf spreken, maar met hun bijeengesprokkelde attributen het verbeeldend vermogen van kinderen aanvuren. Je hoort via de soundscape wat zij zien in de houten

driehoeken, de zachte kubussen of rode palen die de actrices naast, op, of onder elkaar plaatsen. Je luistert naar de enthousiaste, soms tegensprekende, commentaren van hun leeftijdsgenoten in de zaal. Je kijkt naar een wereld waar altijd vuurwerk is en ik denk aan de jaren die voorbijgingen. De verbeelding die werkt.

02 JANUARI 2024

Greet Jacobs en Salomé Mooij geven letterlijk nieuw leven aan afgedankte spullen. Je zou denken dat die verzamelde ‘rommel’ een chaotisch geheel vormt op het podium. Dat is in het begin ook zo: alles ligt dan nog op een hoopje in de linkerhoek van het podium. Langzaamaan groeit echter vanuit de groene driehoeken, het hout, takken, de afplaktape een minimalistische esthetiek die paradoxaal genoeg net dankzij de poëzie van het samenraapsel ontstaat. Een stukje *Curver box* is het raam van een huis, afplaktape worden wolken, een groene driehoek verandert in een slak. Twee grotere balken zijn de torens van een stad. Van die verschillende texturen, kleuren, het speelse acteursspel én de zorgvuldigheid waarmee de actrices de dingen plaatsen, gaat een levendigheid uit die ook voor volwassenen mooi is om naar te kijken.

De kinderen in de zaal vinden plezier in de objecten die voor hun neus verschuiven en vernieuwen. Of ze zijn getriggerd wanneer ze zich net een beetje slimmer voelen dan hun leeftijdsgenoten die via de speakers te horen zijn. Zo hoor je dat drie zwarte kubussen wel eens stenen kunnen zijn. ‘Dat zijn geen stenen,’ roept een jongen in de zaal. ‘Jullie spelen dat dat stenen zijn,’ toont hij even dat hij die kinderlijke wereld bijna ontgroeid is. Of je hoort een meisje op de opnameband zachtjes zeggen dat ze het moeilijk vindt om alles te beschrijven. Dat die geëtaleerde snuggerheid en bijna-onverstaanbare twijfel naast elkaar bestaan, maakt dat de ‘De vrouw die zich verslikte’ niet alleen een ode is aan het verhaal, maar ook een oproep om dat kind-zijn te blijven omarmen. Wees niet bang om spitsvondig te zijn, als je ook twijfel toelaat.

Verbeelding beroert de binnenwereld. En wat er binnenin gebeurt, krijgt in de voorstelling een stem.

Verbeelding beroert de binnenwereld. En wat er binnenin gebeurt, krijgt in de voorstelling een stem. Dat maakt de voorstelling intiem. Die intimiteit tonen de twee spelers letterlijk wanneer ze heel voorzichtig kleine raampjes - of wat daarvoor doorgaat - openen in het miniatuur van hun grootstad. Op de soundscape weerklinkt ‘Lang zal hij leven’. Jacobs en Mooij zoeken vanuit welke toren dit weerklinkt. Ze openen een klein venster en plots klinken de verjaardagwensen luider. Wanneer ze het raam van een robuuster blok openen, kletteren er tientallen knickers uit. Het joelende geluid van een speelplaats. Achter alle ramen gebeurt veel. Dat kan je je wel inbeelden.

Er bestaan geen foute antwoorden in een fantasiewereld. Toch zijn er soms enkele die er wel gewoon *boenk op* zijn. ‘Alles is perfect en alles is verschillend’ is zo’n uitspraak die je tijdens de voorstelling uit een kindermond hoort komen. Jacobs en Mooij laten de zin nog een keer terugkomen. Gelijk hebben ze. Hoewel hun miniatuurwerelden organisch uit- en dankzij elkaar groeien - een stad wordt een berglandschap, een slakkenhuis, dozen zijn planeten, het zonnestel - staat er voor de actrices meer op het spel. Inleving, beleving, meegaandheid. Dat alles ook anders is, kan, en mag zijn. Dat is wat verbeelding je leert.

Dat samenspel krijgt tijdens de laatste momenten nog meer vorm. Kinderen uit de zaal krijgen voorwerpen. Ze mogen aan de slag. Het ene kind begint doelbewust te bouwen. Het andere weet dat hij een ‘ruimte’ betreedt, hij zweeft bijna, zo voorzichtig plaatst hij zijn voeten voor elkaar. Eentje blijft bij de twee actrices. Ze mag het kleine raampje dat nu op Greet Jacobs’ voorhoofd plakt, openen. Je hoort de stemmen van haar binnenwereld. Wat ze denkt over jou, anderen, de wereld. Wat daar beweegt is heel persoonlijk en heeft daar alle bestaansrecht.

Dat er iets beweegt. Dat is belangrijk.

Hoewel het spel met afgedankte spullen op zich niet vernieuwend is - Benjamin Verdonck bouwde er zijn hele theater-en kunsttaal mee - weten Greet Jacobs en Salomé Mooij er wel hun eigen spelregels voor te verzinnen. Het is mooi hoe de stemmen van kinderen en de live- reacties de verhalen in hun macht hebben. Er ontstaat een samenspel tussen de speelsters, de ‘opgenomen’ kinderen en de kinderen en de volwassenen in de zaal. Want wie dirigeert wie? Is het de fantasie die de miniatuurwerelden opbouwt, de speelsters die het in handen hebben, of de kinderen die hen dicteren? De volwassenen stilzwijgend binnenin? Wat en wie wat beweegt, doet er niet toe. Dat er iets beweegt. Dat is belangrijk.

Op die manier is ‘De vrouw die zich verslikte in haar ondergoed (en andere onwaarschijnlijkheden)’ een perfect einde van het jaar. Een perfect begin, waarvoor nieuwe voornemens tot de verbeelding spreken.

<https://www.pzazz.theater/nl/recensies/jeugdtheater/laat-de-verbeelding-maar-spreken>